

KJEISARGADÅ

Nordre del av Langgata fotografert rundt 1900. Langgata 102 til høyre. (Digitalt museum JÆHS004.204).

Kjeisargadå var betegnelsen på nordre del av Langgata fra den gamle Jernbaneplassen til Kaien på Neset. Dette var sentrum for mye av det offentlige livet i den unge byen.

I kartet under ser du hvilke virksomheter som var i gata rundt 1900, da den fikk tilnavnet Kjeisargadå fordi de fine bodde der.

Kartet er et utsnitt av N. S. Krums kart over Sandnes revidert 1913, men trolig oppdatert fram til ca. 1920. Stiplet linje markerer sjølinja slik den var rundt 1875, før utfyllingen for jernbaneanlegget endret den gamle sjøfronten som hadde brygger og lange pিরer. Bygninger med sort markering viser hus som fortsatt står (2023).

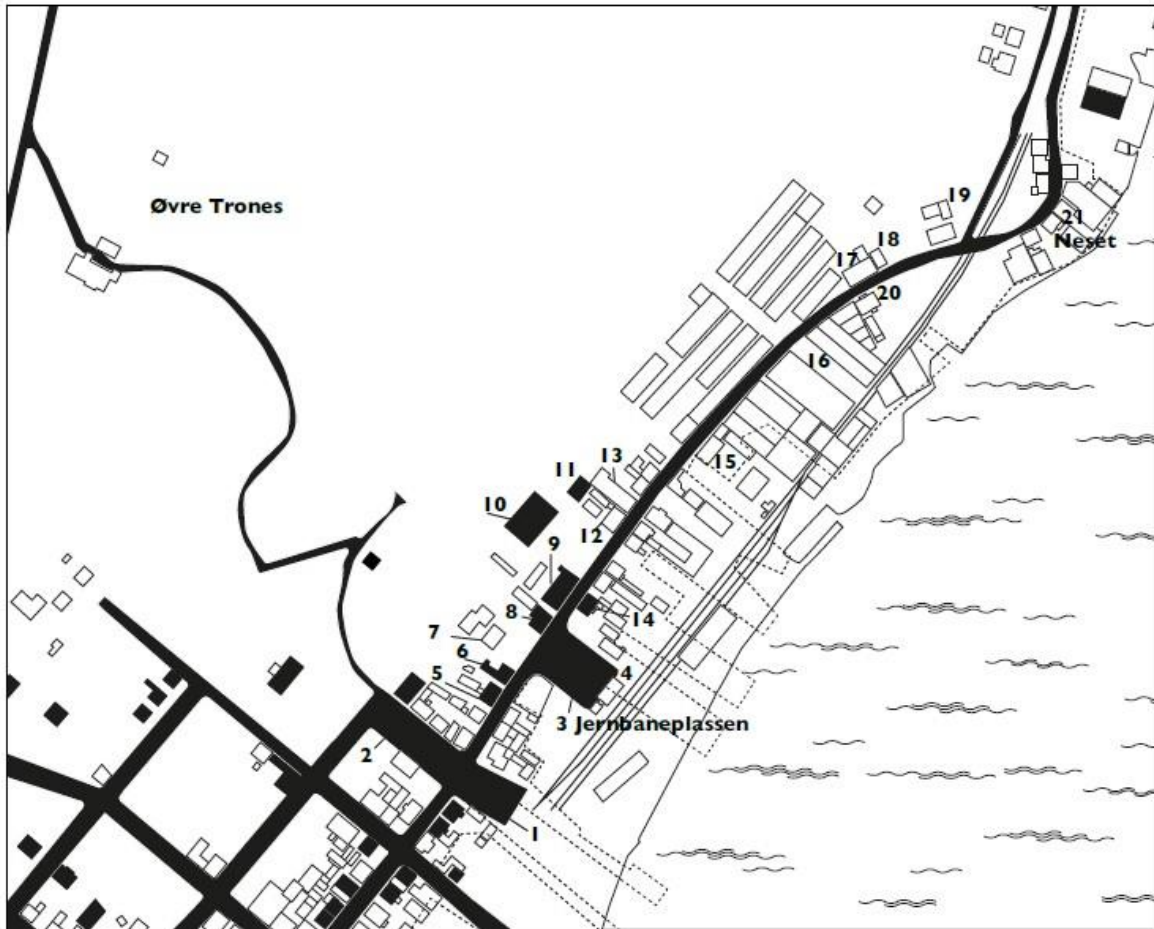
KJEISARGADÅ I SØR

1. Torget. Byens offentlige grønnsaktorg fra rundt 1900 til ca. 1960, da Ruten overtok. Da byens nye rådhus ble tatt i bruk i 1941, ble øvre del av Torget til Rådhusplassen.
2. Torggata 5, det første Folkets hus i Sandnes fra 1913. Frelsesarmeens hus fra 1917.
3. Jernbaneplassen fra Jærbanens åpning i 1878. Byens første offentlige plass og park.
4. Langgata 65, Sandnes første jernbanestasjon 1878–1955. Revet 1955–1960.
5. Langgata 64, Sandnes Privatbank 1916–1959. Bygd ca. 1870.
6. Langgata 66, bygd 1896. Postkontor 1896–1902.

7. Langgata 68, Raugstadhuset. Bygd 1890. Postkontor 1902–1918. Revet 1993.
8. Langgata 70, apotek 1893–1964. Bygd ca. 1880.
9. Langgata 72, Sandnes Sparebank 1895–1958. Byens kommunehus 1895–1941.
10. Langgata 74, Sandnes Folkeskole 1899–1958. Deretter Sandnes Kommunale Høgre Allmennskole (videregående) til 1971. Sandnes musikkskole, senere Sandnes kulturskole til 2010. Barnehage fra 2016.
11. Langgata 76, Sandnes Husmorskole 1927–1974. Bygd som trevarefabrikk 1910. Frivillighetssentralen fra 2021.
12. Langgata 76, Totalen. Sandnes totalavholdsforenings nye forsamlingshus fra 1888. Med bl.a. lokaler for Husmorskolen 1920–1927. Revet før 1950.
13. Langgata 78, Turnhallen/Gymnastikken. Bygd 1888. Også brukt som byens teater, konsert- og festsal. Revet 1960-1968.
14. Langgata 67. Bygård fra 1860-tallet, jernvareforretning og skipshandel.
15. Langgata 91, Sandnes bys første folkeskole fra 1866. Revet 1960 for å gi plass til den nye turnhallen.
16. Ganns Potteri & Teglværk 1873–1953. Flyttet til Kvelluren i 1953.

KJEISARGADÅ I NORD

17. Langgata 98, Davehuset/Gannshuset. Bygd ca. 1800. Kjent som David Torgersens gjestgiveri 1810–1863. Senere administrasjon for Ganns Potteri & Teglværk. Revet 1959.
18. Langgata 100, bygd før 1803. Trolig stedet for det første gjestgiveriet på strandstedet (1731). Senere sete for trelasthandler, skipsreder og skipper Gabriel Sandved. Brant 1918.
19. Langgata 102. Skipper og reder Martin Sandveds hus, bygd 1863. Revet før 1955.
20. Langgata 103. Martin Larsen etablerte trelasthandel her i 1880-årene, som senere ble til firmaet G. Block Wathne. Revet 1973-74.
21. Neset som markerer fødestedet til strandstedet Sandnes. Her kom byens dampskipsbrygge ca. 1890. I dag et moderne kaiområde som fikk sin form på 1930-tallet.

For mer kunnskap om de enkelte eiendommene se: [Langgata i Sandnes : hus, handel og håndverk i byens hovedgate gjennom 150 år. Lapin, Ernst | Berge, Egil. Commentum, 2020.](#)